

УДК 339.92:330.15:338.24

Скороход І.С., Олейник В.В.

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

РОЛЬ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ У СФЕРІ УПРАВЛІННЯ ТРАНСКОРДОННИМИ ПРИРОДНИМИ РЕСУРСАМИ

У роботі розглядається поняття “стратегія”. Досліджуються роль стратегії у плануванні управління транскордонними природними ресурсами, охарактеризовуються основні етапи в процесі планування та створення стратегії.

Ключові слова: стратегічне планування, транскордонне співробітництво, транскордонні природні ресурси.

Останнім часом підвищується роль прикордонних регіонів, розвиток транскордонного співробітництва тощо. У даній сфері зроблено значні кроки у різних напрямках дослідження, однак чимало невирішених проблем піднімає питання ефективного управління транскордонними регіонами та транскордонними природними ресурсами зокрема. Тому дуже важливим питанням сьогодні постає питання стратегічного планування в даній сфері.

Стратегічне планування діяльності транскордонного регіону має свої особливості. Зокрема, розробка плану має здійснюватися спеціальними інституційними утвореннями із залученням представників громадськості, ділових кіл, тобто цей процес має відбуватися демократично (для цього необхідно проводити “круглі столи”, обговорення, діалоги, погодження тощо). Дуже важливо, щоб під час розробки стратегічного плану переважав практичний підхід і використовувалися наукові дослідження, поради експертів у галузі регіонального управління [ст. 113 Коляда С.П., Пасічник Т.О., Глуха Г.Я. Погляд на управління транскордонним регіоном як суб'єктом господарювання // Європейський вектор економічного розвитку, 2011. – № 2 (11). – С.111 – 118.].

Метою стратегічного управління в даній сфері є забезпечення життєздатності прикордонних територій і контроль за рухом управління транскордонними природними ресурсами до наміченої стратегічної цілі розвитку.

На шляху створення інтегрованого управління транскордонними природними ресурсами потрібно діяти крок за кроком

Поняття “стратегія” етимологічно походить від грецького слова *strategia* (*stratos* – військо і *ago* – веду), за допомогою якого описували найважливішу частину військового мистецтва. Якщо ж звернутися до економічної сфери діяльності, то під стратегією звичайно розуміють довгострокові плани керівництва фірми, спрямовані на зміцнення її позицій, задоволення споживачів і досягнення перспективних цілей [Міщенко А.П. Стратегічне управління. Навчальний посібник. (Видання друге) Дн-ськ.: Вид-во ДУЕП, 2007, – 332 с.]

Ми розглядаємо стратегію як метод установалення довгострокових цілей, програми дій та пріоритетних напрямків розміщення транскордонних природних ресурсів.

Планування дій у сфері управління транскордонними природними ресурсами пропонуємо здійснювати у три етапи.

На першому етапі обґрунтовується мета, для цього потрібні оцінка та аналіз впливу діяльності всіх видів господарства на транскордонні природні ресурси і природне середовище загалом, а також виявити проблеми, сильні та слабкі сторони.

Транскордонний аналіз здійснюється з метою: визначення транскордонних проблем; збирання та інтерпретування науково-обґрунтованої інформації про вплив на транскордонні природні ресурси й соціально-економічні наслідки кожної проблеми; аналізу основних причин кожної проблеми, і, зокрема визначити конкретні практики, джерела, місця і діяльність в секторах, в яких деградація транскордонних природних ресурсів і навколишнього середовища має місце або загрожує виникненню; завершення аналізу інститутів, законів, політики тощо.

Оцінка ситуації і виявлення проблем дозволяють визначити пріоритети та цілі. Різні національні пріоритети повинні бути відображені по всій території транскордонного регіону. З цієї точки зору важливим є розвиток консенсусу між країнами та визначення спільного бачення, спільних цілей та завдань. Ця формула згоди повинна відповідати очікуванням людей, кінцевими бенефіціарами цього процесу.

Другий етап передбачає прогнозування змін транскордонних природних ресурсів під впливом господарської діяльності (наприклад, для елементів, які створюють навантаження на транскордонні водні ресурси: зростання чисельності населення, яке спричиняє додаткове використання води для побутових потреб, збільшення скидів стічних вод, урбанізація, ризики, пов'язані зі зміною клімату, а також управління об'ємом води: модернізація зрошувальних систем, повторне використання води і т.д.

Та третьому етапі розробляють план комплексного розвитку на короткострокову та довгострокову перспективи. На короткострокову перспективу (3-5 років) розробляється план дій або детальна програма заходів, з інвестиційною програмою. На довгострокову перспективу (20-30 років) розробляється стратегічний план дій, план розвитку та управління тощо. План-дій повинен бути офіційно затвердженим державами, щоб надати йому правової сили.

Отже, питання стратегічного планування в сфері управління транскордонними природними ресурсами є дуже важливим, хоча і залишилося поза увагою вітчизняних дослідників, тому ми вважаємо, що варто зосередити увагу на проблемах та перспективах створення та розробки стратегій управління транскордонними природними ресурсами.

Бібліографічні посилання:

1. Коляда С.П., Пасічник Т.О., Глуха Г.Я. Погляд на управління транскордонним регіоном як суб'єктом господарювання // Європейський вектор економічного розвитку, 2011. – № 2 (11) . – С.111 – 118.
2. Міщенко А.П. Стратегічне управління. Навчальний посібник. [Електронний ресурс]. (Видання друге) Дн-ськ.: Вид-во ДУЕП, 2007, – 332 с. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/13761025/marketing/strategiya_firmi_ponyattya_tipi_osoblivosti_rozrobki